

profsaltik@gmail.com

**Ahmet
Saltık****Pusula: Bilimsel Akılcılık**

Cumhuriyetin yargıcı mı, molla kadı mı?!

Kars Aile Mahkemesi, bebeğinden topuk kanı aldirmek istemeyen ana babayı "haklı bulan" bir karar verdi (E: 2024/455, K: 2024/368; 20.08.2024). Davacı, kamu adına, 5395 sayılı Çocuk Koruma Yasası'na dayanan il sağlık müdürlüğü. Türkiye'de sık görülen kalıtsal-metabolik hastalıklara erken tanı koyma amaçlı Ulusal Yenidoğan Tarama Programı 1987'de başlatıldı ve günümüzde altı hastalığı kapsıyor. Program, Sağlık Bakanlığı'nın gözetiminde, 37 yılda milyonlarca bebek tarandı ve binlerce erken tanı konarak engellilikler önlendi. **Akraba evliliğinin yüzde 23 gibi anormal yüksek olduğu ülkemizde, bu kalıtsal hastalıklara erken tanı koymak için yenidoğan taramaları yaşamsal önemde.** Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı da buna katılmalı.

Anılan mahkeme kararının hüküm fıkrasında çok ciddi **bilimsel yanlışlar** ve hukuk muhakemesi hataları var. Bilirkişi, karara göre seçenek (alternatif) tıp konusunda eserleri olan biri!? Oysa bilimsel yazında (literatürde) bu kişinin herhangi bir makalesi, kitap bölümü yok! Kaldı ki seçenek (alternatif) tıp bilimsel bir disiplin olmayıp **tibbin seçeneği gene bilimsel tıptır.** Böylesi bir karar ülke genelinde örnek (emsal) olabileceğinden, yargı yeri kurumsal bilirkişilik desteği almalıydı. Bunlar tıp fakülteleri (çocuk, halk sağlığı, genetik bölümleri), tıp uzmanlık dernekleri, TTB (Türk Tabipleri Birliği) olmalıydı. Türkiye'de kabaca (son 37 yılın ortalaması) yılda 1 milyon bebek doğuyor ve hepsinden birkaç damla topuk kanı örneği alınarak Ulusal Halk Sağlığı Referans Laboratuvarı'nda ücretsiz inceleniyor. Milyonlarca örnek çalışıldı günümüze dek ve on binlerce bebeğin engelli kalması önledi. **Herhangi bir bebek, topuk kanı alınması nedeniyle hiçbir zarar görmedi.** Bilirkişi **Aidin Salih**, topuk kanı almanın çocuğa yapılacak en büyük kötülüklerden olduğunu belirtmiş raporunda. Bu bir safsata! Ne yazık ki yargıç **Muhammed Koç** da bunu gerekçe yapmakta! Kararın hüküm fıkrası aşağıda. Hukuk tarihine geçecek us ve **bilimsel**, çok tehlikeli, bir karar. Binlerce bebeğin sağlıklı yaşam hakkına açık tehdit, ailelere, topluma çok ağır yük, **insanlık suçu!** Yargıç ve bilirkişi hakkında Adalet Bakanlığı, HSK, savcılık adli-yönetiş işlem, yaptırım başlatmalı.

"Anne babanın velayet hakkının doğası gereği topuk kanı vermeme özgürlüğüne sahip olmaları doğal hukukun gereği olduğuna, topuk kanı almanın çocuğun anayasa ile korunan yaşam ve sağlık hakkı üzerinde yapacağı olumlu sonuçlarının tıbbi otoritelerce ispatlanmamış olması ve olası bir teşhis ve tedavinin de tıp otoritelerince hâlâ tartışmalı olması (alternatif tıp uzmanı **Aidin Salih**'in topuk kanı almanın çocuğa yapılacak en büyük kötülüklerden olduğunu özetle eserlerinde ifade etmiş ve benzer tespitler pek çok STK tarafından inceleme konusu

edilmiştir.) velev ki topuk kanı ile otizmi olduğu tespit edilse dahi otizmin erken tedavisi diye bir tedavi şeklinin olmaması veya doğmuş çocuğun akraba evliliğinin önüne nasıl geçeceği izah edilemeyeceğinden, topuk kanı almanın esasen topluma veya toplum sağlığına da hizmet eden bir yanının olmaması ve WHO'nun (Dünya Sağlık Örgütü) güdülendirmesi ile neonatal tarama adı altında ne için yaptığı/yaptıracağı belli olmayan bir uygulama olması nedeniyle ve hegamonik bir dikte ile üye ülkelere dikte edilen bir uygulama olması nedeniyle talebin reddine..."

Türk milleti adına karar alan yargıç, ana babanın velayet hakkını mutlak görerek topuk kanı almanın çocuğa sağlık yararı olmayacağını, bunun tıp otoritelerince tartışmalı olduğunu savlıyor. Oysa yenidoğan taramaları tüm dünyada on yıllardır kullanımda ve yararı tartışılmak bir yana, pek çok ülkede zorunlu! Bilirkişi otizmi örnekliyor, topuk kanı taramasında bu hastalık yok! Başka yöntemlerle erken tanı ise çok yararlı oluyor. Ülkemizde altı hastalık taranıyor, bu sayı dünya genelinde 25'e dek çıkabiliyor. Gerekçede Dünya Sağlık Örgütü-DSÖ dayatmasından söz ediliyor. Bu da yanlış, DSÖ salt öneriyor, bağlayıcı değil.

Çocuk Koruma Yasası, "çocuğun üstün yararı" kavramını vurguluyor. **BM Çocuk Hakları Sözleşmesi**'ne ülkemiz taraf (3640 sayılı yasa) ve anayasa madde 90/5 uyarınca bağlayıcı. Ana-babanın ret gerekçesine kararda hiç değinilmiyor! **Velayet** bir temel hak olmakla birlikte sınırsız-mutlak değil ve küçüğe zarar verecek yönde keyfi kullanılamaz. **Medeni Yasa**, velayet yetkisinin sınırlanmasını-kaldırılmasını düzenler. Çocuk salt ana babanın mutlak tasarruf nesnesi değil, toplumun da değeri, geleceğidir. Anayasa madde 12 temel hak-özgürlüklerin kötüye kullanılmayacağını, madde 13 yasa ile sınırlanabileceğini içerir. Aşılabilir ve bu tür koruyucu tıbbi işlemler, 2015 AYM kararı gözetilerek **yasal düzenleme ile zorunlu kılınmalıdır.** Yargıç, tüm bunları gözeterek sağlık müdürlüğünün "**tedbir kararı**" istemini onaylamalı ve topuk kanı alınmalıydı. İstinaf bozma kararı, hele ana baba akraba ise tıbbi zorunluk-ivedilik nedeniyle kesinlikle gecikmemelidir.

Sağlık Bakanlığı istinafa katılmalı, işi sıkı tutarak ivedi bozma istemelidir. Bu arada taramalar, kesinleşmiş yargı kararı olmadığından, mutlaka sürdürülmelidir. **Yaşamda en gerçek yol gösterici bilim ve fendir.**